

Hyvinvointia ja kestäviä palveluja Pohjois-Karjalassa

Omaolo-palvelun nykytilan kuvaus ja
toimeenpanosuunnitelma

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
1. Omaolo-palvelu	3
1.1 Nykytila	5
1.2 Toimeenpanosuunnitelma.....	9
2. Lähteet	11

Tekijät Petra Liimatta
Ira Toropainen

1. Omaolo-palvelu

Omaolo on valtakunnallinen sähköinen palvelu, jolla edistetään asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia. Palveluun tarkoituksena on tukea oma- ja itsehoitoa sekä tarvittaessa auttaa asukasta saamaan yhteyden sekä terveydenhuollon, että sosiaalihuollon ammattilaisiin. Omaolo on CE-merkitty lääkinällinen laite ja Omaololle myönnettiin EU-asetuksen 2017/745 (MDR) vaatimusten mukainen CE-sertifikaatti 05/2022. Omaolon palvelun kehittämisestä ja kansallisesta levittämisestä vastaa DigiFinland. Omaolo-palvelu on otettu Siun sotessa käyttöön vuonna 2019. Omaolon koordinaatio tapahtuu tällä hetkellä Siun soten digitaalisten palvelujen digiyksikössä Omaolo pääkäyttäjien toimesta. Omaolo-palvelun käytön laajentamista ja kehittämistä tuetaan RRP-hankkeella. Siun sotessa henkilöstön tiedottaminen Omaoloon liittyvistä asioista tapahtuu sisäisen intranet sivuston avulla, johon on koottu yleistä tietoa Omaolosta, tarvittavien yhteyshenkilöiden tiedot sekä ohjeistuksia Omaoloon liittyen.

Omaolon avulla asukas pystyy arvioimaan, millaista hoitoa tarvitsee ja Omaolon avulla asukas voidaan ohjata oman alueensa palvelujen piiriin. Omaolossa on yhteensä 16 eri terveydentilaa kartoittavaa oirearviota, elintapoja ja henkistä hyvinvointia arvioiva terveystarkastus, määräaikaistarkastuksiin kuuluvia esitietolomakkeita, hyvinvointivalmennuksia elin- ja elämäntapamuutoksiin sekä hyvinvointitarkastus johon ammattilainen alueellisesti kutsuu. Omaoloon sisältyy myös palveluarvioita, joilla voidaan arvioida, minkälaista tukea tai palvelua elämäntilanteeseen on mahdollista saada.

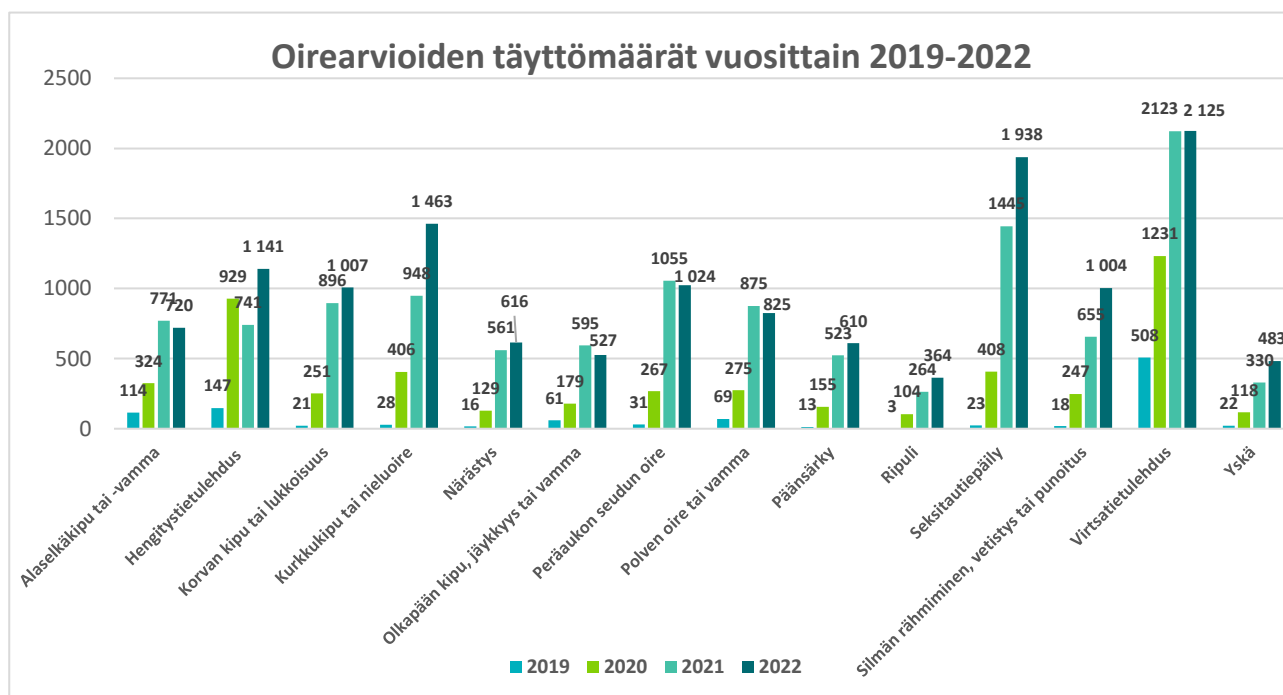
Kokonaisuus	Sisältö
Oirearviot	<ul style="list-style-type: none"> • Alaselkäkipu tai -vamma • Hengitystietulehdus • Koronavirustaudin oirearvio • Korvan kipu tai lukkoisuus • Kurkkukipu tai nieluoire • Närästys • Olkapään kipu, jäykkyys tai vamma • Peräaukon seudun oire • Polven oire tai vamma • Päänsärky • Ripuli • Seksitautiepäily • Silmän rähmiminen, vetistys tai punoitus • Virtsatietulehdus • Yleinen oirekysely

	<ul style="list-style-type: none"> • Yskä
Terveystarkastus	<ul style="list-style-type: none"> • Elintapojen ja henkisen hyvinvoinnin arvio (ei tarvitse kirjautumista)
Määräaikaistarkastukset	<ul style="list-style-type: none"> • Esitietolomakkeet määräaikaistarkastuksiin (tehdään ammattilaisen kutsumana)
Hyvinvointivalmennukset	<ul style="list-style-type: none"> • Alkoholinkäytön vähentäminen • Arjen harmituksen vähentäminen • Lapsiperheiden valmennusohjelma • Liikuntaohjelma terveysliikkuville • Painonhallinta • Positiivinen vuorovaikutus parisuhteessa - valmennusohjelma • Ristiriitojen ratkaisu parisuhteessa - valmennusohjelma • Terveyttä edistävä ravinto -valmennus • Tupakoinnin lopettamisen valmennusohjelma • Univalmennus
Hyvinvointitarkastus	<ul style="list-style-type: none"> • Analyysi nykytilanteen, terveyden sekä terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä riskeistä (ammattilainen kutsumana)
Palveluarviot	<ul style="list-style-type: none"> • Arvio henkilökohtaisesta avusta • Arvio liikkumisesta kodin ulkopuolella • Arvio omaishoitotilanteesta

Taulukko 1. Omaolon palvelut

1.1 Nykytila

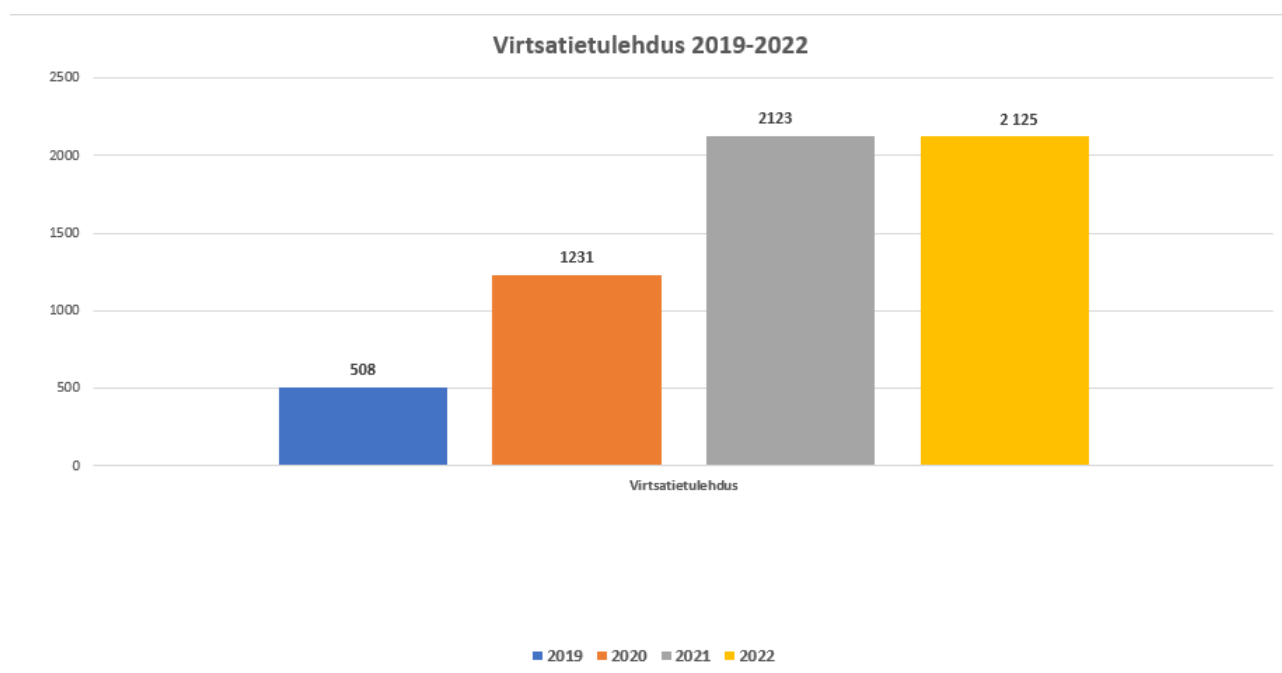
Omaolon kaikki toiminnallisuudet ovat Siun sotella käytössä. Oirearvioissa asukas saa hoidontarpeen arvion ympäri vuorokauden. Asukas voi varata ajan korona näytteenottoon, fysioterapeutin yhteydenottopyynnön tai lähettää asioinnin ammattilaiselle käsiteltäväksi. Lisäksi asukas voi saada itsehoito-ohjeita, yhteystietoja tai linkkejä palveluihin. Terveystarkastukset, määräaikaistarkastukset, hyvinvointitarkastukset ja palveluarviot ovat vaihtelevasti käytössä Siun soten alueella. Siun soten alueella Omaolon oirearvioista käytössä ovat kaikki 16 oirearviota, kolmen oirearvion kohdalla asukkaan on mahdollista lähettää oirearvio ammattilaisen työjonolle. Tällä hetkellä työjonolle ohjautuvat oirearviot ovat virtsatietulehdus, koronavirustaudin oirearvio sekä seksitautiepäily. Olkapään, polven ja selän kipua tai vammaa koskevissa oirearvioissa asukkaan on mahdollista varata yhteydenottopyyntö fysioterapeutille. Koronavirustaudin oirearviossa asukkaan on mahdollista varata aika näytteenottoon täysin sähköisesti, jos Omaolo näin asukasta ohjaa. Muissa tilanteissa asukkaan on mahdollista lähettää oirearvio työjonolle tai vaihtoehtoisesti asukas saa omahoito-ohjeita.

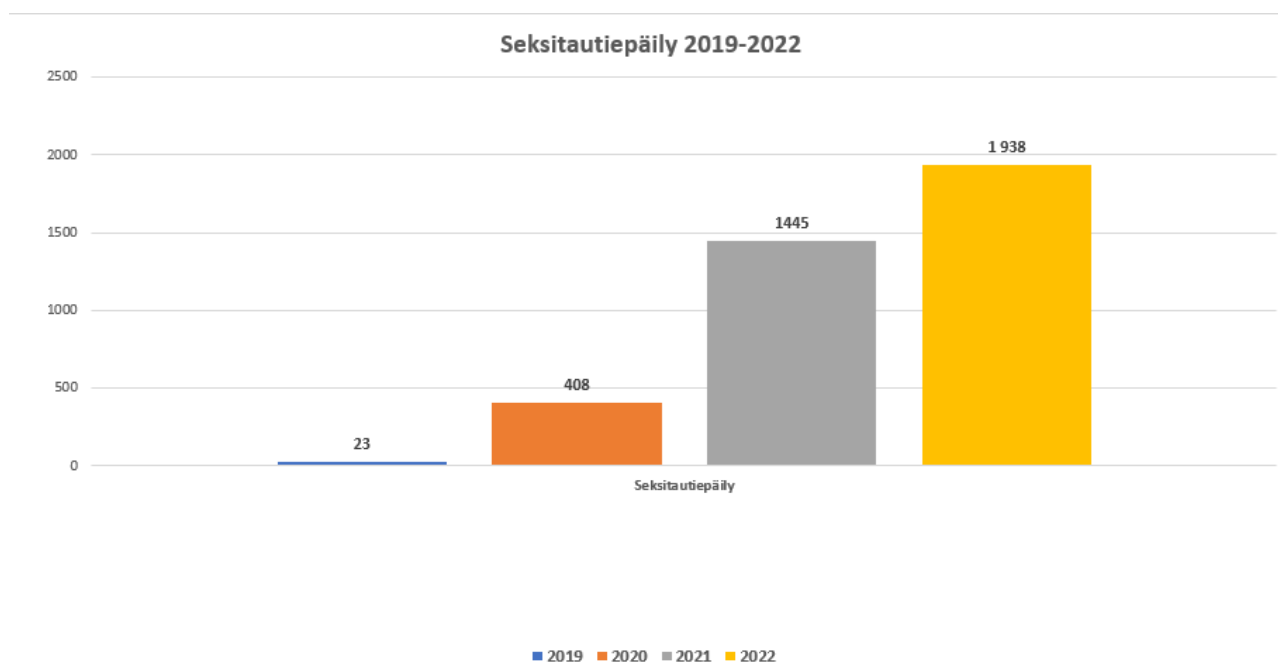
Kuva 1. Täytetyt Omaolon oirearviot 2019–2022

Siun soten alueella eniten käytettyjä oirearvioita koronavirustaudin oirearvion jälkeen ovat virtsatietulehduksen sekä seksitautiepäilyn oirearviot. Virtsatietulehduksen oirearviota hoidetaan Pohjois-Karjalan keskussairaalan päivystysavussa palvelulupauksen mukaisesti 4 tunnin aikaikkunassa. Oirearvion

täytettyään asiakkaan on oireidensa perusteella mahdollista saada resepti tai lähete ilman, että puhelua terveysasemalle tarvitaan. Tällä hetkellä selvitetään, onko kyseisen oirearvion kohdalla saavutettu niin sanottu maksimi käyttäjämäärä verrattuna tulleisiin puheluihin. Virtsatietulehduksen rinnalla seksitautiepäilyn oirearviota täytetään alueellisesti muita oirearvioita selkeästi enemmän. Seksitaudin oirearviota käsitellään infektioyksikössä tartuntatautihoitajien toimesta arkipäivisin yksikön linjauksien ja kiireellisyyden mukaisesti.

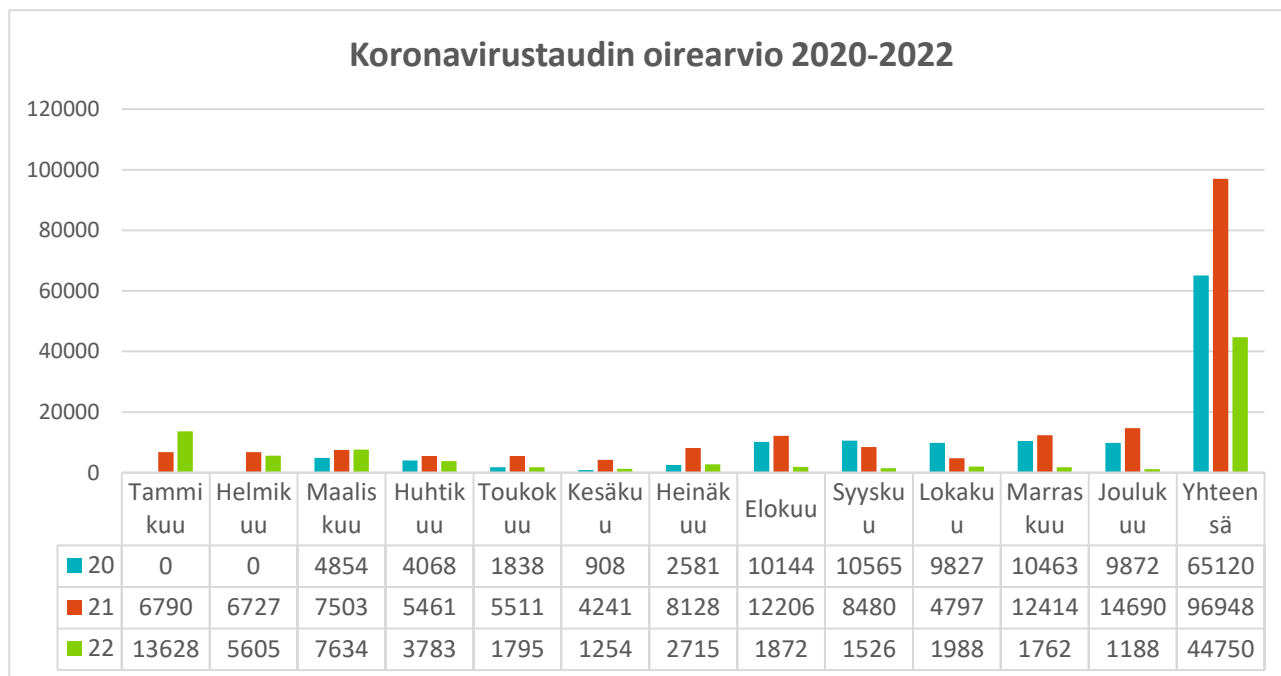

Kuva 2. Virtsatietulehduksen täyttömäärät 2019–2022.

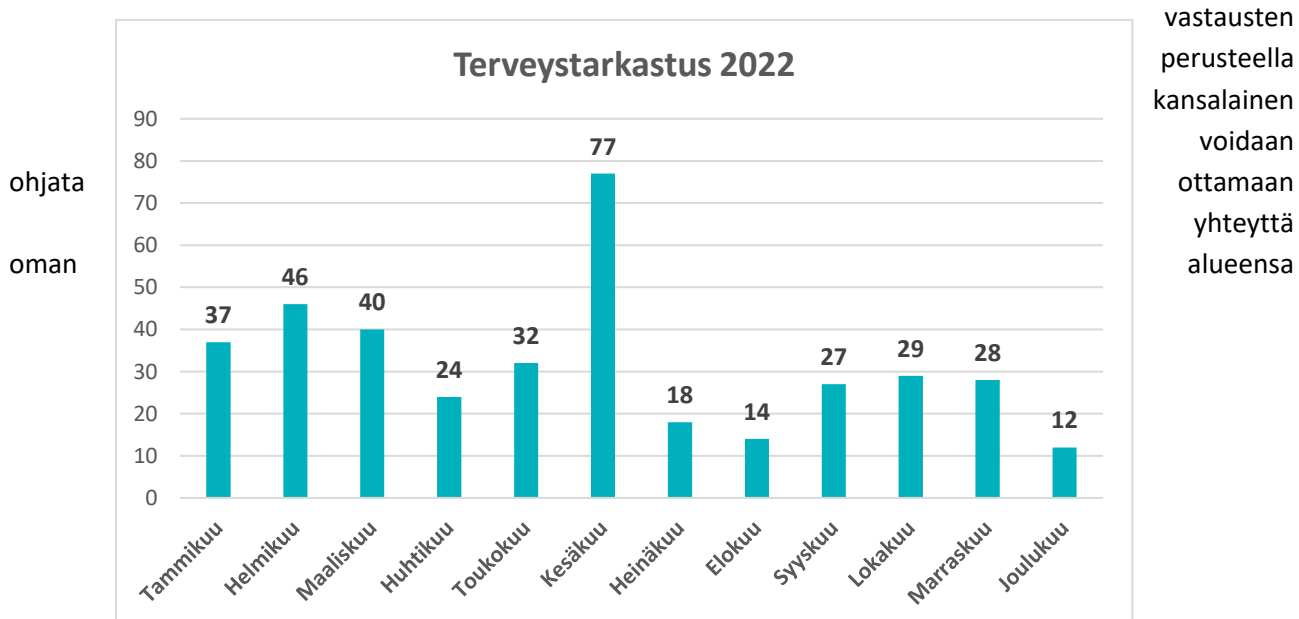
Kuva 3. Seksitautiepäily oirearvion täyttömäärät 2019–2022.

Siun soten alueella käytetyin oirearvio on koronavirustaudin oirearvio. Oirearviota on täytetty noin 210 000 kertaa maalikuusta 2020 lähtien. Syksyllä 2022 RRP-hankkeen avulla palkattiin kaksi digihoitajaa käsittelemään Omaolon kautta tulevia koronavirustaudin oirearvioita helpottamaan terveysasemille tulevaa kuormitusta. Vuonna 2023 tarkoituksena on laajentaa Omaolon käyttöä ja tarjota asukkaille muun muassa monipuolisemmin eri oirearvioiden käyttöä. Monipuolistamista ja laajentamista toteutetaan yhdessä tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeen sekä Siun soten digiyksikön kanssa. Koronavirustaudin oirearviossa asukas pystyy varaamaan sähköisesti ajan näytteenottoa varten, jos oirearvion tulos näin asukasta ohjaa. Näytevastauksen valmistuttua asiakkaalle lähetetään tuloksesta viesti. Vaihtoehtoisesti oirearvio voi ohjata asukasta lähettämään täytetyn oirearvion työjonolle, saada itsehoito-ohjeita tai yhteystiedon, johon ottaa yhteyttä.

Kuva 4. Koronavirustaudin oirearvion täyttömäärät 2020–2022.

Terveystarkastukset otettiin Siun sotessa käyttöön tietyillä terveysasemilla samalla, kun toimintaa muutettiin kohti tiimimalliajastusta. Tiimimallissa olevien terveysasemien tarkoituksena oli hyödyntää Omaolon terveystarkastusta asiakkaiden esitietojen kerääjänä sähköisessä muodossa. Tiimimallien toiminnan muuttuessa terveystarkastusten käyttö väheni. Terveystarkastuksen voi tehdä ilman kirjautumista ja

terveysasemaan. Terveystarkastuksen voi lähettää ammattilaiselle työjonoon, mutta vakiintunutta työjonojen käsittelyä terveysasemilla ei ole ja määritellyissä kiireellisyysojissa ei pysytä.

Kuva 5. Terveystarkastusten täyttömäärät 2022

Määräaikaistarkastuksista Siun sotien alueella ovat käytössä 1,5-vuotiaiden, opiskelijaterveydenhuollon sekä 5-luokkalaisten esitietolomakkeet. 1,5-vuotiaiden esitietolomake on käytössä Siun sotien keskisellä alueella, mutta käyttöönottoa laajennetaan myös muille alueille. Henkilöstön kouluttaminen on tarkoitus toteuttaa alkuvuonna 2023. Opiskelijaterveydenhuollon esitietolomaketta hyödynnetään Joensuussa Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveriassa, mutta käytön laajentamisesta koko Siun sotien alueelle on sovittu ja aikataulutettu. Käytön laajentamisen suhteen myös henkilöstön kouluttamisesta on sovittu. Lukioiden osalta opiskelijaterveydenhuollon esitietolomake tulee käyttöön keväällä 2023. 5-luokkalaisten esitietolomakkeen käyttöä koulutetaan henkilöstölle ja käytön laajentaminen koko Siun sotien alueelle on käynnissä.

Hyvinvointitarkastuksia Siun sotessa hyödynnetään ikäneuvolassa, linkkihenkilötoiminnassa sekä työikäisten sosiaalipalveluissa pohjoisella alueella. Hyvinvointitarkastuksien käyttöaste on hyvin vaihtelevaa toimialueen mukaan. Omaolon hyvinvointivalmennuksien markkinoiminen on lähes täysin työntekijälähtöistä ja niiden hyödyntäminen perustuu pitkälti työntekijöiden keskinäiseen tiedonvaihtoon ja positiivisiin kokemuksiin valmennuksista. Valmennuksia käytetään muun muassa opiskelijaterveydenhuollossa ja psykologien työssä. Palveluarviot ovat Siun sotien alueella käytössä, mutta niiden käyttö on ollut hyvin vähäistä johtuen osin siitä, ettei asukkaan ole mahdollista saada ammattilaista kiinni palvelun kautta.

1.2 Toimeenpanosuunnitelma

- I. Kehitetään ja vahvistetaan Omaolo-palvelun käyttöä

- Palkataan digihoitajia vastaamaan Omaolo-palvelun kysyntään vuosille 2023–2025
  - Digitaalisten palveluiden jalkauttaminen yhdenvertaiseksi palvelukanavaksi
  - Kasataan kehittäjätiimi edistämään ja organisoimaan digitaalisen palvelun käyttöä
  - Edistetään ja helpotetaan ammattilaisten työtä Oc-integraation avulla
- II. Laajennetaan Omaolo-palvelun kattavuutta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella
- Hyödynnetään jo olemassa olevia oirearvioita aiempaa monipuolisemmin työjonojen ja integraatioiden avulla
  - Noudatetaan DigiFinlandilta tulevia suosituksia
  - Otetaan käyttöön tulevat toiminnallisuudet kansallisessa aikataulussa (oirearviot, määräaikaistarkastukset, hyvinvointitarkastukset, terveystarkastukset, palveluarviot, valmennukset)
  - Integroidaan Omaolo-palvelu osaksi digipalvelualustaa
- III. Seurataan palveluun pääsyä ja palvelun laatua
- Suunnitellaan säännöllisen analytiikan ja raportoinnin tuottamista organisaatiolle
  - Seurataan asiakkaiden hoitoon pääsyä Omaolo-palvelun kautta
  - Kehitetään tapa kerätä asiakaspalautetta digitaalisesta palvelusta

2. Lähteet

[Omaolo](#)

[Omaolo-palvelu - DigiFinland](#)

Pekkanen Niina. Siun sote – Digiyksikkö – Omaolopääkäyttäjä. Yhteenveto Siun soten alueen Omaolon käytöstä.